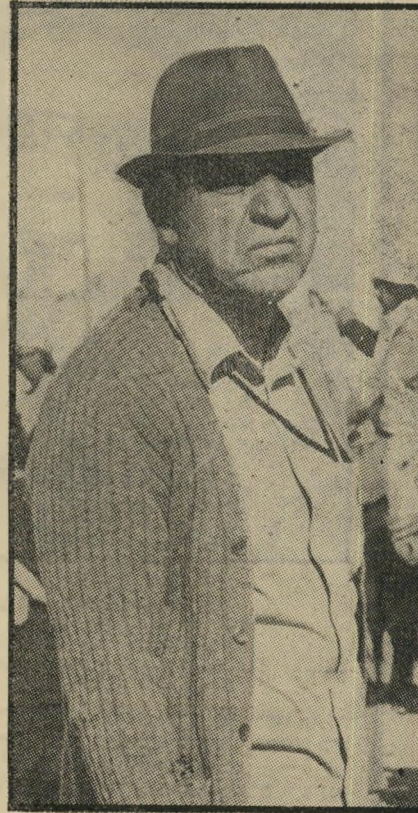

ובו בזמן מנסה להטיל דופי באמונתם הדתית ובמינהגיהם; הערבים, הקנאים לאמונתם, מנהלים מלחמת-התשה נגד אויב בעל עדיפות מבחינת הלוגיטימיקה הצבאית.

מי שיחפש הקבלה בין התיאור ההיסטורי של ההתרחשויות מלפני 1300 שנה, לבין העימות הערבי-מערבי היום, לא יתקשה למוצאו. באותה המידה אפשר לראות ביהירות ובביטחון העצמי, ועם זאת בניווון ובסיכוסים הפנימיים בחצר המלוכה הרפסי, השתקפות השחצנות של התרבות המערבית, והריקבון הפנימי והניווון שאוכז לים בשיטתיות כל חלקה טובה בעולם המתועש.

במאמי הטרט, צלאח אברסיף, הוא אחד מבמאי היוקרה של מצריים, אדם בן 65 המבייש כרטיס מזה 35 שנים, ולאחרונה ייצג את מצריים בכמה פסטיבלים בינלאומיים בסרטו שזאב המים מת. רבים התייחסו הטרט זה כאל מלודרמה ים-

במאי צלאח אברסיף פרטים בינלאומיים

תיכונת, מבלי שהבחינו במשמעות הסו-ציאלית הטמונה בו.

לאברסיף יש תיאוריה מעניינת. כאשר הוא עושה סרט היסטורי, איני חושב עליו כעל תיאור אירועים שהיו, אלא כדרך לספק בבעיות אקטואליות. (מכאן שפרשנות מודרנית, מעודכנת לאל-קאדי סיה אינה נטולת יסוד). ואילו כאשר הוא עושה סרטים עדכניים, אני מקפיד מאוד על כל הפרטים המתארים את התקופה.

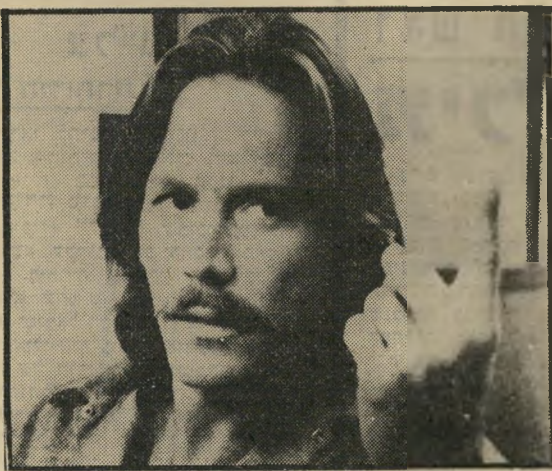
שחרזדה והשולמץ. דעתו על העיבודים בעיראק מחמיאה מאוד. זאת מדוי גדינותה, את האחדות הערבית ליסוד מדיניותה, טוען אברסיף. כל ערבי יכול לבוא הנה, ללא ויזה וללא היתרי עבודה, ואני ניצלתי זאת כדי לשתף בסרט שחקנים מכל ארצות ערב. ולמי שלא תפס את הרמז, מוסיף הבמאי: "אין ספק שנושא הסרט מכיל מרכיבים הנוגעים למצבו הנוכחי של העולם הערבי".

אם כי איני נמנה על התומכים הנלים הבנים של המדיניות המצרית החדשה, נהי שבו אברסיף בדרך כלל למי שאינו עוסק בפוליטיקה, ויש הזוקפים זאת לחובתו. הוא בראש וראשונה איש קולנוע, במאי המספר את מלאכתו כך: "במאי הוא מי שהו המספר אירוע הנוגע לו אישית, ועוד שה זאת בדרך המובנת לרוב מאזיניו וצרי פיו. הוא מספר שצריך להיות משוכנע וחדור בהכרת הסיפור שלו. אני משווה אותו לשחרזדה המספרת סיפורים לשולי טאן שחירארא. אם הסיפורים שלה רעים, עשוי השולטאן לכרות את ראשה. גורל דומה צפוי לבמאי-קולנוע. אם הצופה אינו מתעניין בסיפור שלו, הוא מסתלק, וזה הדבר הגרוע ביותר שעשוי לקרות. זהו פסקידן מוות לסרט."

אולימפיאדה

פרטית בכלא

האישי שרץ על חייו (אסתר, תל-אביב, ארצות-הברית) — זהו סרט טלוויזיה טיפוסי. סיפור קטן

פיטר שטראוס: על מיתר אחד

מפורסמים מסוגו בארצות-הברית. מכאן האמינות הרבה שיש באתר. אמינות פחותה יש בתיאור היחסים שבכלא. מצד אחד אלימות קיצונית, ומצד שני כמעט-אבירות — המובסים מקבלים את הדין באיפוק מופלג. דבר דומה אפשר לומר גם על מערכת היחסים שמחוץ לכלא: יוזמות נקטלות בעורן באיבן, בלי שום מאמץ להביאן לידי מימוש.

וקצת לא סביר. אל המסך הגדול הגיע הטרט בעיקר משום שהתפקיד הראשי בו ניתן לפיטר שטראוס, שהפך לדמות פופולארית ביותר מאז שעולם ומלואו קורא לו רודי ג'ורדאש. שטראוס מגלם כאן אסיר שנידון למאסר-עולם על רצח אביו. הוא אינו מתכחש לאשמה, אינו מנסה להימלט ואינו מארגן כנופיות בכלא. מבחינה זאת, חורג הטרט מן השיגרה. מה ששטראוס (או מורפי, כפי שקוראים לו בסיפור) עושה, הוא התמכרות מטורפת לריצה. האחראי לשיקום האסירים מבחין בכושר הפיסי הבלתי-ירגיל של הבחור, ומאמן אתלטיקה מעולה קובע שאכן יש לתונוים מתאימים כדי לייצג את ארצות-הברית באולימפיאדה... אבל את הסוף אסור לגלות.

מורפי מתאים בכל לגבור האמריקאי הקלאסי. שתקן, אינדיווידואליסטי, משוכנע שעשה את מה שמוכרח היה לעשות, ומוכן לשלם על כך את המחיר. מסתייג מן הכנור פיות, המתארגנות בכלא לפי הצבע (לבנים, שחורים ו-לאטינו-אמריקאים), אבל אינו חושש ליטול יוזמה כאשר הידיד האחד שלו בכלא נמגע.

הטרט כולו צולם בכלא פולסום, אחד המוסדות היותר

ניצחוננו של

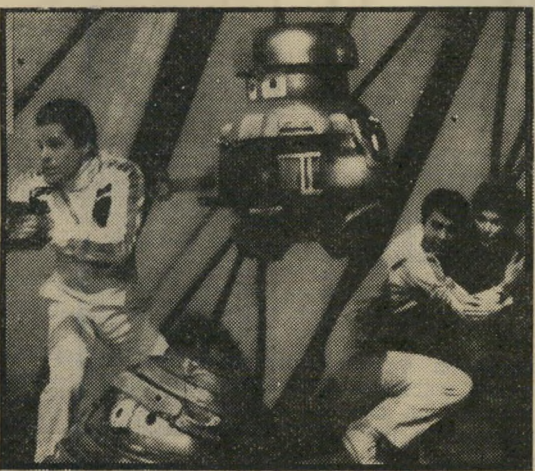
איש פעלולים

החור השחור (חן, תל-אביב, ארצות-הברית) — אין זה סרט מדעי-בידיוני במובן המילה,

למרות שמו ותיאורותיו העתידניות. כמו "מלחמת הכוכבים" או "סופרמן", זהו בסך-הכל סיפור הרפתקות נוסף, המשתמש במדע כדי לרכוש כלי-נשק וחיילים חדשים, ולא דווקא כדי לפתח ולתאר את עולם המחר שהמדע שינה את אורח החיים שלו.

בתור שזה מצוייד המוצר היקר הזה של אולפני ואלט דיסני בכל הצעצועים החיוניים. החל מרובוט עלגל וזמי' חסני בשם וינסנט, המתחיה ישרות בארט-דיטו של 'גורג' לוקאס, ועד לספינת-חלל אדירת-ממדים, "סיינוס", ש-צריכה להפליא את הצופה יותר מ"דיסקוברי" של קובריק. אבל אם במקרה הראשון התחרות היא מתקבלת על הדעת, ווינסנט יהיה אחד הזכרונות הנעמם ביותר של הצופים, הרי במקרה השני נדמה כאילו "סיינוס" עוצבה בידי אמנים שהעדיפו להעניק דרוך לדמיון הרומנטי שלהם, עד כדי הכללת ג'ופורח וצומח, תחת שימוש בנתונים המדעיים של היום, שיש בהם רמזים לעולם של מחר.

שאלות מדעיות רבות בסרט נותרות ללא פתרון — החל מן השאלה היסודית על מהות החור השחור וכלה בשאלות פשוטות יותר כמו, למשל, אפשרות הקיום בתוך ואקום מוחלט. ואשר לסיפור, הוא מחזיר את הצופה

רובוטים ואנשים — השאלה ללא תשובה

אל עימות רומנטי אחר: השאיפה המדעית לדעת עוד ועוד, מבלי להתחשב במחיר, מול האמונה בערך העליון של חיי האדם. זהו, בקיצור, מה שמפריד בין קבוצת טייסי-החלל הנקלעת לספינת "סיינוס" לבין הקברניט המטורף שלה.

מלודרמה

לפרי אסור

פעמיים אלוה (פאר, תל-אביב, הולנד) — אילו היה נושא הסרט הזה אהבה בין גבר לאשה, ומלבד

זאת היו כל שאר פרטי העלילה נותרים בעינם, אפשר היה להגדיל אותו, ללא חשש, כמלודרמה שדופה, שטחית וחסרת-מעוף. העובדה שהמדובר בסיפור-אהבה בין שתי נשים אינה משנה את התגדרה, אבל מוסיפה לתוצאה הסופית מין טעם-לוואי של פרי-אסור; העשוי להוות מקור משיכה לצופים מסויימים.

מעשה באוצרת של מוסיאון לאיקונן באמסטרדם, גרושתו העקרה של מבקר תיאטרון ובתו של סופר ידוע, המתאהבת בנערה צעירה ממנה בהרבה, ומזמינה אותה לחיות בתיה. כבר מן הגוש של הנתונים היסודיים אפשר לנחש באיזה סוג של סרט המדובר, וההמשך מאשר את הניחוש.

יש בסרט שבועות של אהבה-לנצח, בגיזות, קינאה, משיבים נפשיים, מיספחה נהרסת, שפע אלים. וכל זאת במישחק זמנים — הסרט מתחיל (גם אם אין מבחינים בכך ברגע הראשון) בסוף הסיפור, חוזר להתחלתו, קופץ שוב לסוף, וכן הלאה.

אם ביבי אנדרסון מצליחה בכמה רגעים לחשוף נשמה מעונה באמת, הרי שבמרבית הזמן, היא נראית נבוכה למדי מן הנדרש ממנה. אך בכל מקרה, זוהי השחקנית הבולטת בסרט. שאר השחקנים מבווימים בצורה מסורבלת מאוד. הורי הנערה הצעירה (סופי דומא) עושים רושם עמום

ביבי אנדרסון: נשמה מעונה ונבוכה

במיוחד, והבאנאליות של הדיאלוגים מעידה שעושה הסרט, ג'ורג' שלוצר אינו אמון על מלאכת הדראמה.

ומה הפלא? שלוצר התמחה בעבר דווקא בסרטי-תעודה. הוא עשה, בין היתר, סרטי-תעודי על הבניה הפלסטינית. ואם סרטו העלילתי הקודם, "ז'ואו", היה יוצא-דופן, הרי זה בעיקר בגון הערכים התיעודיים שלו. הוא מרגיש יותר בנוח בגיונגל מאשר בניצח.